

BİR ÜLKEDE EĞİTİMİN KALİTESİ O ÜLKEDEKİ ÖĞRETMENLERİN VE EĞİTİM YÖNETİCİLERİN KALİTESİ KADARDIR

(Öncelikle belirtmeliyim ki bu makale boyunca muhataplarım öğretmenler ve anne-babalardır).

Yapılan araştırmalar bir okulu başarılı kılan en önemli iki faktörden birinin eğitim yöneticisi diğerinin de öğretmen olduğunu göstermektedir.

Uluslararası platformlar incelendiğinde, Türkiye’de öğretmen kalitesine yönelik olumsuz sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

1) UNESCO’nun raporuna göre; Türkiye’de, öğretmenlere duyulan güven 10 puan üzerinden 6,5; eğitim sistemine duyulan güven ise yaklaşık 4,5'tur (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü [UNESCO], 2017).

2) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün(OECD) raporunda ise ‘eğitimde refah’ sıralamasında Türkiye 10 üzerinden 0 (SIFIR) puanla, Meksika’yla beraber son sırada yer almaktadır (ERG, 2018).

3) Varkey GEMS Vakfı’nın (2013) araştırmasına göre de Türkiye’de eğitim sistemine 10 puan üzerinden 4,7 verilmiştir. Bu veriler Türkiye’de öğretmen kalitesini irdelemek bağlamında oldukça çarpıcıdır.

4) Öte yandan 2000 yılından beri her üç yılda bir 15 yaşındaki öğrencilerin okuma, bilim ve matematik alanlarındaki başarılarını ölçme amacı ile OECD tarafından düzenlenen PISA uygulamalarına Türkiye 2003-2022 yılları arasında yedi kere katılmış ancak her döngüde öğrencilerimiz sınava katılan diğer ülke öğrencilerinin ortalama puanının altında kalmıştır.

Eğitim sistemimizin başarısızlığı bunlarla da sınırlı değil. Eğitim sistemimizin yetersizliğini gösteren başka bir göstergeler de var.

Örneğin, ülkemizde kendimizin yaptığı merkezi sınavlardan 2016 yılında lise sonrası üniversitede öğrenim görmek isteyen gençlerin LYS-2 (Lisans Yerleştirme Sınavı)'de kendi seçtikleri alandaki derslerde Matematikte 50 sorudan 9.72'sini, Geometride 30 sorudan 3.78'ini Fizikte 30 sorudan 6.48'ini, Kimyada 30 sorunun 8.75'ini, Biyolojiden, 30 sorunun 9.78 tanesini ancak cevaplamışlar.

Birçok alan uzmanı(Ör; Aydeniz ve Erkut, 2017; vd.) ülkemizi ulusal ve uluslararası sınavlarda hayal kırıklığına uğratan temel ve en önemli faktörün öğretmen kalitesi olduğunu ısrarla vurgulamaktadırlar. Aşağıda öğretmen adayları ile verilen bilgiler bu akademisyenlerin görüşlerini adeta doğrulamaktadır.

2023 yılı Öğretmenlik Alan Bilgisi Testinde (ÖABT) öğretmen adayları kendi okutacakları derslerle ilgili 75 soru üzerinden Türkçe’ de 35, İlköğretim Matematikte 23, Fen Bilgisinde 23, Sosyal Bilgilerde 32, Türk Dili ve Edebiyat 25, Tarihte 25, Coğrafyada 27, lise Matematik 19, Fizik 27, Kimya 23, Biyoloji 34, Din Kültürü ve Ahlak 35, İngilizce 30, Rehberlik 48, Sınıf öğretmenliğinde 30 ortalama net elde edebilmişlerdir.

Bir lise Matematik öğretmen adayı kendi alanıyla ilgili 75 sorudan ortalama 19 soruya doğru cevap veriyorsa bu öğretmen adayı 4 sorudan ancak biri doğru cevaplamış demektir. Ülkemizde öğretmen adayları ile ilgili çok önemli bir sorun da Pedagojik Formasyon sorunudur. Ülkemizde Eğitim Fakültesi mezunu olmayan öğretmen adaylarına pedagojik formasyon adı altında eğitim psikolojisi, öğrenme ve öğretme ilkeleri, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme konular hakkında temel bilgiler verilir. Burada amaç öğretmen adaylarının sahip oldukları akademik bilgilerin öğretilebilir bir yapıya dönüştürülerek öğrencilere ulaştırılmasını sağlamaktır.

Ancak ülkemizde bu formation (formasyon) uygulaması kavramının içi boşaltılarak “formality” sözcüğü ile yer değiştirerek formalite olmuştur. Böylece “öğretmeyi bilen öğretebilir anlayışı yerini “bilen öğretir” anlayışına bırakmıştır.

Bilindiği üzere bir ülkelerin kalkınmışlık düzeyleri ile eğitim düzeyi arasında çok yakın ilişki bulunmaktadır.

Bağımsızlığını daha 1965 yılında kazanan Singapur bizim Çarşamba ilçesi kadar (720 km²) yüzölçümüne sahiptir. Singapur beş buçuk milyon nüfusu olan küçük bir şehir devletidir.

Bu ülke eğitime verdiği önem sayesinde son on yılda dünyada eğitim liginde ilk sırayı adeta sahiplenmiş durumdadır. Singapur nitelikli eğitim sayesinde ileri teknoloji üretimi ve ihracatında dünyanın önemli ülkeleri arasında yer almaktadır. (Örneğin, 2015 yılında 57 İslam ülkesinin toplam ihracatının 2 katı ileri teknoloji ürünü ihraç etmiştir).

Singapur'u eğitim alanında başarılı kılan iki temel öğeden, biri kaliteli öğretmen diğeri de liyakat sahibi eğitim yöneticileridir.

Türkiye'de hayatında bir gün bile eğitim yöneticiliği veya öğretmenlik yapmamış bir akademisyen MEB bakanı olurken Singapur'un eğitim yöneticiliği için liyakata ne kadar önem verildiği aşağıdaki tablo incelendiğinde anlaşılmaktadır.

Türkiye’de de günümüze kadar eğitim alanında birçok reform yapılmıştır. Ancak bu reform çabalarının birçoğu başarısızlıkla sonuçlanmış hatta bazıları da daha uygulanmadan yürürlükten kaldırılmıştır.

Günümüz Türkiye'sinde, eğitim alanında sorunlar çok ciddi olarak devam etmektedir. Artık şu husus açıkça görülmüştür ki, eğitim sistemimiz geçmişe takılı kalmaktan kurtulmadığı, var olan eğitim anlayışı değişmediği, Türkiye eğitim alanında yönünü çağdaş dünyaya çevirmediği, nitelikli öğretmen ve nitelikli okul yöneticileri yetiştirilmediği sürece kaliteyi yakalaması mümkün değildir.

SİNGAPUR’DA EĞİTİM YÖNETİCİSİ YETİŞTİRME BASAMAKLARI

